

Őszi programok a Menházban

Légifelvétel: Palo Skrovánek és Miro Michela

Zsidó Kultúra Európai Napja 2015

A Komáromi Zsidó Hitközség idén augusztus 30-án, vasárnap rendezi meg **A** egész napos programját a Zsidó Kultúra Európai Napja alkalmából a Menház Zsidó Kulturális és Közösségi Központban. A részvétel ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel várunk. Valamennyi program kétnyelvű, szinkrontolmacsoltást biztosítunk.

11:00 – Zsidó hitközségek és közösségek regionális találkozója – kerekasztal beszélgetés a zsinagógában – vendégünk Darvas István rabbi.

12:00 – Izraeli lehetőségek- utazás, tanulás, önkéntesség, alija – a Sochnut képviselőinek tájékoztatója.

12:30 – Kóser ebéd – Bina Stiefel rebecen, előzetes jelentkezés szükséges augusztus 23-ig a kile@menhaz.sk címen.

14:00 – Zsidó ünnepek és szokások – Viera Kamenická, Szlovák Nemzeti Múzeum- Zsidó Kultúra Múzeuma munkatársának előadása.

14:45 – Zsidó kultúrképek, az életemből – Schnitzer Ármin komáromi főrabbi könyvének bemutatója. *A szlovák és magyar nyelven most először megjelenő könyvet bemutatják: Katarína Potoková (a szlovák változat fordítója), dr. Schweitzer Gábor (a téma kutatója, az előszó szerzője), dr. Riszovannij Mihály (a magyar változat fordítója).*

15:45 – A Kehila és a Kehila haver díjak átadása.

16:00 – Szól a kórus már – dallamok a Nagyünnepek előtt – a Dohány utcai zsinagóga férfikarának koncertje a zsinagógában.

Köszöntőt mond **dr. Frölich Róbert** országos főrabbi. ■

Kiránduljon Kern András estjére

A Komáromi Zsidó Hitközség idén is kirándulást szervez Budapestre, ezúttal **2015. augusztus 31-én, hétfőn.**

Program:

15:00 – Indulás a Menház elől autóbusszal

16:30-18:00 – Séta a pesti Zsidónegyedben

18:00 – Helyek elfoglalása a zsinagógában

19:00 – Mi van velem? Kern András estje (részletek a 3. oldalon). Sztárvendégek: Hernádi Judit, Hegyi Barbara, Fesztbaum Béla és Heilig Gábor kb. **22:30** – érkezés a Menházhoz

A kedvezményes részvételi díj 15 EUR (tartalmazza az útiköltséget és a koncertjegyet- a program adományozóinknak és pályázatainknak köszönhetően valósulhat meg a tényleges ár töredékéért). Jelentkezési határidő: 2015. augusztus 16. Jelentkezni a kile@menhaz.sk címen és a 7731-224-es telefonszámon lehet. Kiránduljon Ön is velünk! ■

Látogatók a Menházban

A nyár folyamán több izraeli, gyökereit kereső család látogatott el a Menházba. Megtekintették a Schnitzer Ármin Mikromúzeumot, a Spitzer Béla Kiskönyvtárat, a zsinagógánkat valamint a kertet. A félfogadási időn kívüli látogatásokra a kile@menhaz.sk címen lehet jelentkezni. ■

Nyertes pályázatok

A Bethlen Gábor Alap a HH 2015. évi kiadását támogatja, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségénél nyertes pályázatunk segítségével pedig elindulhat a Machar komplex oktatási programunk és kirándulást szervezhünk Székesfehérvárra. Köszönjük a támogatást! ■

Nagyünnepi előzetes

Az idei őszi ünnepeken ismét Riszovannij Mihály és Balogh István látják el az Előimádkozói feladatokat a komáromi zsinagógában. Előzetes ünnepi imarend (a részletes programokat a HH augusztusi számában közöljük).

2015. szeptember 13., vasárnap 18:00 – Erev Rosh Hasanah – a zsidó új év kezdete – esti ima majd ünnepi vacsora a Menházban

2015. szeptember 14., hétfő 17:00 – Rosh Hasanah első napja – Tanház a Menházban

2015. szeptember 22., kedd – 18:00 – Kol Nidre – Erev Jom Kippur

2015. szeptember 23., szerda- 17:00 – Jom Kippur napja – Mazkir, emlékezés az elhunytakra. ■

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK060900000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Külföldi olvasóink figyelmébe: Támogathat már Paypalon keresztül is!

A Komáromi Zsidó Hitközség megnyitotta Paypal számláját, adományait az alábbi címre küldhetik: help@menhaz.sk

Faliújság rövid hírek

✦ A KZSH-t, a Shalom klubot és a HH-t támogatták: Wohlstein Sándor (Pozsony), Mgr. Georg Tomenendal (Bécs), D.V. (Érsekújvár), dr. Brandes (Vajnorsky) Éva és dr. Sternbanch (Vajnorsky) Gizela (Jeruzsálem), Vajnosky Terézia (Jeruzsálem), Holczer Dan (Beer Sheva), Katka és Martin Kornfeld (Pozsony) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ Az idén is meghívást kaptunk Szukott félünnepére mosonmagyaróvári hittestvéreinktől. Köszönjük!

✦ A nyár folyamán már eddig is számos látogató érkezett a Menházba.

✦ Új könyvekkel gazdagodott a Spitzer Béla Kiskönyvár állománya. Ősztől ismét várunk minden olvasót!

✦ A KZSH titkársága július 15-től augusztus 15-ig nyári szünet miatt zárva.

✦ Továbbra is várjuk a programokkal kapcsolatos ötleteket a kile@menhaz.sk címen.

✦ A Szlovák Rádió és Televízió magyar nyelvű televíziós adása félórás interjút sugárzott Scheiner Péterrel, aki életéről, filmjeiről mesélt.

Támogatóink / szponzori:

BETHLEN GÁBOR
Alap

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Alapítva 5756-ban. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program Kultúra národnostných menšín 2015. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Mártírnap Komáromban

Az 1944-es tragikus események 71. évfordulóján a temetőben gyűltek össze az emlékezők.

A kánikulára való tekintettel a ravatalozóban megtartott rendezvényen Paszternák Tamás, a KZsH programkoordinátora köszöntötte a megjelenteket, köztük Czimbalmosné Molnár Évát, Magyarország pozsonyi nagykövetét, Keszegh Béla alpolgármestert, Andruskó

Imrét, a Selye János Gimnázium igazgatóját, Kornfeld Martint, a SZLOZSIHISZ titkárát, Winkler Miksát a MAZSIHISZ vezetőségi tagját, a városi képviselőtestület megjelent tagjait, a környező zsidó közösségek tagjait és a református egyház képviselőit. Molnár Xénia színésznő Fahidi Éva, Holokauszt túlélő könyvéből idézett, majd Pasternák Antal, a KZsH elnöke szlovák és magyar

nyelvű emlékbeszéde következett (a beszéd magyar változatát a Hitközségi Híradó előző számában közöltük). Czimbalmosné Molnár Éva, a magyar állam felelősségére emlékeztetett, hangsúlyozta, mindannyiunknak tenni kell azért, hogy a Holokauszt idején történetek sose ismétlődhessenek meg. Dr. Frölich Róbert, a Dohány utcai zsinagóga főrabiját múltidéző és egyben a jövőbe mutató beszédét követően Rudas Dániel kántor recitálta a gyászimát. A megemlékezés a kaddis elmondásával ért véget. Délben, a hagyományoknak megfelelően, a zsinagóga Mártír emlékműnél folytatódott. A program, a gyertyagyújtást követően helytörténeti pályázatunk értékelése következett. A műveket Paszternák András mutatta be, a szakmai zsűri nevében Paszternák Kertész Szuzsanna nyújtotta át a könyvjutalmakat. A pályázókat ebéden látta vendégül a hitközség. ■

PA

Vadász Gábor emlékére

Aggódva hallottuk nyár elején a Budapestről érkező híreket Vadász Gáborról, aki feleségével rendszeres vendég Komáromban volt nagyobb rendezvényeinknek. Pont a szarvasi családi táborban voltunk, amikor megtudtuk, az orvosok és barátok minden igyekezete ellenére Gábor távozott közülünk.

Sosem feledjük: egy-egy turnus kezdetén milyen büsz-

kén állt a táborba induló buszoknál, a történeteket, melyeket az alföldi pihenőhely megalapításáról, fejlesztéséről mesélt. Büszke volt rá, hogy részese lehetett e közép-kelet-európai csoda létrehozásának. Mindig örömmel láttuk Őt Komáromban magánemberként vagy a Dózsa György úti körzet képviselőjeként. A család gyászában osztozunk, emléket megőrizzük! ■

Paszternák András,
a Hitközségi Híradó szerkesztője
és a Komáromi Zsidó Hitközség nevében

Mi van velem? – Kern András estje

A Kossuth-díjas színművésznék negyedszázada jelent meg első lemeze, rajta az azóta legendássá vált Lövölde tér című dallal. A roppant népszerű albumon kívül több lemez is fűződik Kern András nevéhez, a legfrissebb 2010-ben jelent meg, Semmi baj címmel.

A nagyon népszerű régi dalok mellett a műsorban a közönség hallhatja az újabbakat is. Így elhangzik – többek között – a Hé, 67!, a Pincér-rock, a Moszkva, a Te majd kézen fogsz és hazavezetsz, a Mi van velem?, a Bizonytalan Blues – és nem marad el a Lövölde tér sem! Lesz sok-sok törté-

net, humor, ahogy azt megszokhatuk!

Kern András több alkalommal énekelt Hernádi Judittal, közös lemezük is jelent meg „Kernádi” címmel. A rendkívül népszerű művésznő szólóban és duettben is szerepel az esten.

Heilig Gábor volt a zenei vezetője majdnem minden Kern lemeznek, több dalának szerzője és szövegírója. A mostani est zenei részének ő a zenei producere, a zenekar vezetője a gitározás mellett énekel is.

Hegyi Barbarával eddig sok prózai szerepben játszott együtt, de koncerten élőben énekelni itt fognak először

együtt. Fesztbaum Béla mellett, hogy remek prózai színész, nagyszerű muzsikusként, zongorázik, énekel – ez alkalommal is mindkét tehetségét láthatja a közönség.

A dalokat Gátos Iván kiváló zeneszerekből álló, kibővített zenekara kíséri. A művészek, a remek történetek, a fanyar humor mind dalban, mind prózában a siker garanciái, a közönség régi vágya teljesül ezen est megvalósulásával. ■

Forrás:
www.zsidokulturalisfesztival.hu

Szarvas és Kiskunhalas

Ha nyár, akkor itt a táborozás ideje. Idén két zsidó nyári táborban is megfordultunk. Először a szarvasi családi tábor szervezőcsapatát erősítettük. A hatnapos Camp Jichak tábor remek szórakozási és pihenési lehetőséget biztosít az egész családnak.

A gyerekeket korosztályok szerinti programok várják, a szülők igénybe vehetik a hely adta sportolási lehetőségeket. Kézműveskedés, boszorkánytanya, tündérmesék, játszószobák, szabadterei játszótér, medence várja az érdeklődőket. Esténként tábortűz, közös főzés járul hozzá a gondtalan pihenéshez. A szarvasi tábor kóser konyhája napi háromszori bőséges étkezést biztosít. A tábor fénypontja a közös szom-

batfogadás az ünnepi vacsorával. Természetesen a felkészülés is közösen zajlik, nem maradhat el a barcheszkészítés sem. A nyár végén a nagy érdeklődésre való tekintettel még egy családi turnust lát vendégül az alföldi tábor.

Második utunk, eleget téve dr. Róna Tamás rabbi meghívásának, Kiskunhalasra vezetett. Öröm volt látni, hogy 71 évvel a Holokauszt után vidéki zsidó gyerekeknek is szerveznek még táborot a kis alföldi közösségek összefogásának eredményeként. A csodálatos zsinagóga tövében péntektől péntekig a zsidóságról tanulnak a gyerekek, együtt sportolnak, vendéglőadókat fogadnak. Az ízletes kóser ételek, a lelkes szervező és madrich csapat a garancia arra, hogy mindenki jól érezze magát. ■

PA

Megemlékezés Nagymegyeren

Június 14-én, délután az elmúlt 11 év hagyományát folytatva gyűltünk össze emlékezni a csallóközi kisváros központjában, Nagymegyeren, az egykori zsinagóga helyén felállított emléktáblánál.

A Varga László helyi történelemtanár által indított kezde-

ményezést folytatják utódai, a Csemadok és a város vezetése is ott volt ugyanúgy, ahogy az iskola képviselői és a Bárdos Lajos Vegyeskar. Totha Péter Joel rabbi beszédében idézte a vészkorszak eseményeit és emlékeztetett a zsidó közösség veszteségeire, Budai Miklós kántor szívbemarkoló imája szolt meggyilkolt hittestvéreink emlékére. A megemlékezésen megjelentek a dunaszerdahelyi és a komáromi hitközség vezetői. Követendő példa a nagymegyeri. Köszönet érte! ■

PT

Konferencia Debrecenben

AKZSH képviselői több év kihagyás után ismét ellátogattak Debrecenbe, a határon túli magyarok zsidó hitközségei hagyományos éves konferenciájára.

A helyi hitközség vezetése és tagjai ezúttal is szívesen fogadták a megjelenteket. Péntek délelőtt a hivatalos megnyitótól kezdődött az esemény a hitközség teljesen felújított, zárandokszállással bővített székházában. Köszöntőt mondott többek közt Heisler

András, a MAZSIHISZ elnöke, Horovitz Tamás a Debreceni Zsidó Hitközség elnöke, Kósa Lajos országgyűlési képviselő, a város alpolgármestere és a helyi egyházak vezetői. Az ünnepi étkezéseknek ezúttal a pár hete újraavatott Pásti utcai zsinagóga adott otthont. Az udvarban található kis imaházban közösen fogadtuk a Shabatot. Szlovákiából Komáromon kívül még a kassai hitközség képviselői voltak jelen. A tanácskozás témája az Élet a Holokauszt

után címet kapta. Péntek délután a hitközségek képviselői volt a szó, többek közt Paszternák Tamás, a KZSH programkoordinátora is tartott prezentációt. Az ezt követő beszélgetésen aktívan szolt hozzá Paszternák Antal a KZSH elnöke és neje Paszternákné Kertész Zsuzsanna is. Volt zenés irodalmi program Heller Zsolt vezetésével, a résztvevők a Déry múzeumban megtekinthették Munkácsy Mihály híres trilógiáját. Ezúton köszönjük a szervezőknek a meghívást. ■

PT

Nyári pillanatok Izraelben

Lassan sötétedik, mire leszállunk a Ben Gurion repülőtéren. Minden kong az ürességtől, az útlevel-ellenőrzésnél alig lézeng néhány ember, nyoma sincs a megszokott turistahadnak. Sherutba vágjuk magunkat, irány Jeruzsálem.

Az esti kivilágításban tündöklő Szent Város, még két év Izraelben élés után is lenyűgöz. Ide-oda kanyargunk a különböző negyedekben, mire a mi szállásunkhoz ér a minibusz. Reggeli után nyakunkba vesszük a várost, a Mamillán keresztül ereszkedünk le az Óvárosig, a városfal mellett végigsétálva jutunk el a zsidó negyed kapujáig. Az elmaradhatatlan fénykép a Cardonál és a Hurva zsinagógával a háttérben, majd indulunk is tovább a Siratófal-

Délután elhagyjuk az ország fővárosát, Ramat Ganba tesszük át székhelyünket. Kétnapnyi munka vár rám a Bar-Ilan Egyetemen, poszt-doktori kutatásaim egykori helyszínén. Előtte van még egy szabad esténk, így beugrunk a tel-avivi kikötőbe, egy romantikus naplemente nézésre. Reggel irány a 67-es, s újra belépek az egyetem kampuszán. Régi ismerősök köszöntenek a nanoépület felé menet. Kis nosztalgiázás, cikkbefejezés, szakmai egyeztetés,

hoz. Meghitt pillanatok az ódon kövek társaságában, visszafordulunk a Ben Yehuda bevásárló utca nyári forgataga felé.

egy rég nem használt műszer beüzemelése. Este csoport buli, a főnök rananái otthonában. Másnap újra odabent. Kicsit korábban indulok

vissza a szállásunkra, nyolcra a Hitközségi Híradó kóser konyha rovatvezetőjének, Ornának a PhD avatására vagyunk hivatalosak. 260 doktori címet osztanak ki, több ezer családtag, rokon, barát jelenlétében. Grandiózus ceremónia, élő zenével, ünnepi beszédekkel. Ezen az estén van a Fehér Éjszaka elnevezésű program Tel-Avivban. Gyors vacsora, éjfélkor már az operában ülünk, áriák és operett részletek tartják ébren a közönséget korahajnalban.

Péntek reggel Ashkelon felé indulunk, titokban reménykedem, megússzuk majd az elmúlt napokban szórványosan ismét felszivtő, légiradót jelző szirénákat. Hihetetlen a fejlődés, Dél-Izrael felé haladva, amerre a szem ellát új házak nőttek ki a földből. Toronydaruk garmada, elkerített építési területek jelzik, napról napra növekednek az itteni városok. Kis pihenés, ünnepi vacsora, majd kirándulás Ashdodba. Gyönyörű parkok, kilátás a tengerre.

Szombaton nagy ebéd Miriamnál és Aharonnál, itt a család apraja nagyja. Beszélgetések, ízletes ételek. Az ünnep kimenetele után még baráti látogatás egy város melletti kis településen.

A vasárnap gyorsan telik, az elengedhetetlen izraeli csemegék keresése a szupermarketben, a kedvenc boltok végiglátogatása. Végül Ben Gurion egyes terminál. Búcsúzás, lehitraot Izrael! ■

Feuerstein Azriel:

KELJFELJANCSI

13. fejezet 6. rész

Az időjárás is megjavult. A nap süttött és már nem volt Aolyan hideg. De nem kevés ember volt, akiken ez már nem segített. Ezúttal kétórai menetelés után kezdtük hallani a lövéseket itt-ott a menet végéről, először csak ritkán, azután egyre gyakrabban. Ez annyit jelentett, hogy a „muzulmánok” szaporodnak. Ezek voltak azok, akik mint a többi élő csontváz, még jártak ugyan, meg is rezzentek, ha ütötték őket, de ha a szemükbe néztél, tudtad, hogy, amit jobb híján isteni szikrának kell, hogy nevezzek, kihalt bennük, és egy perc, vagy egy óra múlva leesnek és végük. Miért hívták őket muzulmánoknak? Talán a mindenbe való beletörődés, a fatalizmus miatt. Elég az hozzá, hogy kevés ilyen muzulmán adatott meg, hogy visszatérjen az élők sorába. Az, hogy a számuk szaporodott, nem jelentett jót nekünk sem, akik még nem jutottunk odáig. A zab rágcsálása közben, anélkül hogy észrevettük volna, majdnem a menet elejére értünk szokásom ellenére, mert én még mindig szigorúan követtem az auschwitzi kápó tanácsát, nem az első és nem az utolsó között lenni, hogy az ember szembe ne tűnjön. Az ebéd helye egy nagy pajta volt, amint megérkeztünk, rögtön láttuk, hogy a ló kitért a vallásából, teljesen muzulmán és már nem sokáig húzza se a szekeret, se az életét. Pintér, a főkápó azt javasolta az őrnagynak, aki éppen ott volt, hogy könnyíteni kell a szekéren. A vízhatlan ponyva alatt volt még kétszáz kenyér és Pintér azt mondta, hogy ha nem osztjuk ezt most szét, nem lesz se ló, se aki húzza a szekeret a ló helyett. Tulajdonképpen ezeket a kenyereket pár nap múlva kellett volna kiosztani, amikor vonatra szállunk, de Pintér meggyőzte az őrnagyot, meghosszabbították az ebédidőt s mindenki kapott egy fél kenyeret azzal a figyelmeztetéssel, hogy több nincs és nem is lesz. Tibi elhatározta, hogy egy felet megesszünk, a többit eltelessük. Az elhatározás első részét könnyű volt betartani, a második részét nehezebb.

Nem emlékszem az aznapi hálóhelyre, de azt tudom azt, hogy a menet ötödik napját minden elhatározás dacára, üres kenyérszákkal kezdtük el avval a nagyon rossz érzéssel, hogy ki tudja, mikor kapunk majd valamit enni. Tényleg nem kaptunk semmit és nem is lehetett semmit organizálni. A menet végéről a lövések szaporodtak, nedves hó kezdett esni, a sáros úton kín volt minden lépés, hogy a vizes ruhákról ne is beszéljünk. Nedvesen, elgyötörtén éhesen feküdtünk le, úgy is keltünk fel és indultunk el a hatodik reggelen, és a hetediken is. Az egyetlen változás a lövések szaporodása volt és az, hogy reggelre vagy nyolc ember meghalt. Ott hagytuk őket a paraszt tiltakozása dacára. Mondtam neki, hogy csak hagyja ott őket nyugodtan, pár nap múlva úgy is menekülnie kel neki is az oroszok elől.

Rám nézett és nem törte be a fejemet, ami szép volt tőle, bár akkor nem nagyon bántam volna, hosszú távon nekem is hasznos volt. Elindultunk. Nemsokára feljött a nap és a menet még az ebédidő előtt megállt. A konyha lovackája természetes halállal elhunyt. Pintér – megint Pintér – meggyőzte az S.S. öröket, hogy a ló még él, gyorsan le kell vág-

ni, hogy ne együnk dögöt és helyben megenni, amit lehet. A katonák is éhesek voltak, nem jött senki megmérni a ló pulzusát. A konyhások között volt egy hivatásos mészáros, aki mindent elvégzett úgy, ahogy kell, a jobb részeket elvittek az öröknek megsütve, nekünk főztek egy sűrű levest a szekérben lévő krumpli és zöldség maradékokból. A levesek királynője lett volna, kár, hogy kenyér nélkül kellett megenni. Volt ott egy erdőszlak melletti hatalmas pajta, az erdőben volt elég rőzse a nagy tábortűzhöz, az idő már elég későre járt, úgy hogy ott maradtunk aludni. Másnap reggel korábban ébredtünk mint rendesen, a tűz egész éjjel égett, a hasunk is tele volt, úgy hogy nem volt túl hideg. Kávé is volt, a leves maradékát felöntötték vízzel, ettünk és elindultunk. A lovacska azonban a kinézése dacára úgy látszik versenyló volt, mert két óra múlva mi is, az örök is futkározni kezdtünk az út szélére és letről, fentről, visszaadtuk a lovat az édes anyaföldnek, ahova tartozott, ne részletezzük. Ami még rosszabb volt, az örök és a kápók is egyértelmű parancsot kaptak, hogy mindenáron el kell érni az éjjeli szállásra, akármeddig tartson is. A kocsis ló nélkül maradt, rajta volt az őrség megmaradt élelmiszere, úgy, hogy húzni és tolni kellett. Későn, kiürülve és éhesen érkeztünk egy rozoga vacak pajtába, úgy feküdtünk le aludni, úgy is ébredtünk fel és indultunk a kilencedik napi menetre.

Kilenc holttestet hagytunk a pajtában, mindjárt az indulás után a menet végéről jövő lövések hangja volt az állandó kíséronk. Én itt, buta módra lövések hangjáról beszélek, elfelejtem, hogy talán vannak emberek, akiknek az a benyomásuk, hogy vadászatról vagy örömlövéséről van szó. Nem kedves barátaim ezek a lövések az S.S: őrmester lövési voltak a menet végéről, aki lelőtte azokat, akik nem voltak képesek tovább menni és panaszkodott, hogy a puskacsöve nem hűl ki és, hogy nagyon fárasztó a holttesteket az árokba rugdosni. Elmagyarázta azt is, hogy akiket lelő, nem csak koszos zsidók, de muzulmánok is és egy jótett megtakarítani tőlük a hosszú haldoklást. Így magyarázta Lucifer is a tetteit Göthe Faustjában: „Ich bin ein Teil von jene Kraft, die stets das Böse will und stets das Gute schafft.” Vagy magyarul: „Annak az erőnek vagyok a része, amely mindig rosszat akar, de mindig jót tesz.”

Pár napja figyeltünk, Tibi és én, egy magas, hórihorgas fiút, akit Nadler Tominak hívtak. Tomi egy intelligens pesti fiú volt, gazdag és ismert családból. A vállán, mint mi, ő is pokrócot hordott. De micsoda pokrócot! A pokrócok általában kimustrált katonai pokrócok voltak, de akadtak közöttük „civil” pokrócok is, valószínűleg azokból, amit a családok hoztak Auschwitzba. A rongyosokat már régen kicserélték, mert volt elég. De a Tomi pokróca, magyarul pléd – a pokrócok királya volt. Vastag, tiszta gyapjú. amelynek az alapja valamikor fehér volt, világító világoszöld mintával, messziről észre lehetett venni. Egyszerűen kívánatos volt. Nem mintha el akartuk volna venni Tomitól. Mik vagyunk mi állatok?! Nem, egyszerűen aznap észrevettük hogy a fiú forgolódik, hátramaradozik. Odamentünk hozzá, ránéztünk. Semmi kétség, muzulmán. Nem kár egy ilyen takaróért? ■

Folytatása következik...

Evés közben jön meg az étvágy

Ezt a régi közmondást mindenki ismeri és legtöbbször evvel az ősi bölcsesség-gel próbáljuk rábeszélteni azt, aki elutasítja a kínált ételt. Ez lehet gyerek vagy felnőtt és lehetséges, hogy meggyőző oka van, de mi mégis úgy értelmezhetjük az elutasítást, mintha bizalmatlansági szavazás lenne ellenünk, mondván: a te könyhád nem nyerte el a bizalmamat, illetve hol van a legközelebbi vendéglő?

Meleg napokon ez a közmondás bebizonyítja a fontosságát. A Földközi-tenger parti országokban található nyári és téli étlap. A nyári jellemzője, hogy étvágygerjesztő legyen akkor is, mikor a meleg időjárás miatt sokat kell inni és az ételek könnyebb, alacsony kalória tartalmúak. Mikor a múlt század második felében sok más közép-európai családdal együtt Izraelbe vándoroltunk ki, nehéz volt átállni az új étrendre. Nehéz volt megszokni a testnek az új klímát és a gondolkozást is át kellett szervezni. A gyerekek gyorsabban alkalmazkodnak a változásokhoz, egyikünk valahol olvasta, akkor persze az internetről még senki sem álmodott, hogy a kovászos uborka leve a legegészségesebb ital a nyári napokon. Mi elhittük neki, mert ő két évvel idősebb volt, jól tanult és már negyedik osztályban kijelentette, hogy ő orvos lesz. Mivel nyáron minden házban volt egy nagy üveg kovászos uborka, valaki közöttünk elhatározta, hogy megfogadjuk a jó ta-

nácsot. Elhatároztuk, hogy versenyt rendezünk, ki tud egyszerre legtöbb uborka levet inni. Másnap délelőttre terveztük a versenyt, mert a délelőtti órákban majdnem minden házból a felnőttek munkában voltak. Mivel az én anyám varrónő volt, otthon dolgozott, nem tudtam kicsempészni az uborkás üveget, azért kijelöltek engem bírónak. A megbeszélte órában tíz gyerek nagy uborkásüvegekkel szaladt a kijelölt helyre, illetve az ötletet kitaláló lakásába. A vendéglátónk példát mutatva volt az első, a többiek se akartak lemaradni. Ki többet ki kevesebbet ivott. A következő napot kívánta elfelejteni: lebetegedtek, kikaptak mivel az uborkát lé nélkül ki kellett dobni.

Megjegyeztük a tanulságot, senki se ivott soha többé uborkalevet. Idővel megtanultuk, hogy vannak más nyári receptek, könnyű ízletes ételek. A mutatós, étvágygerjesztő tálalás is fontos ahhoz, hogy evés közben jöjjön meg az étvágy.

Nyári kuszkuszsaláta

Elkészítése: 1 pohár kuszkus elkészítve az utasítás szerint. Miután kihűlt, hozzáadunk 1 apróra vágott paradicsomot, 1 apróra vágott nyers uborkát, egy savanyú uborkát. 2-3 zöldhagymát karikára vágva és egy kis csokor petrezselyem zöldet. 5 dkg fenyőmagot megpirítunk, ha tejes salátát akarunk, akkor hozzáteszünk 15 dkg feta túrót. A salátát ízesítjük sóval, borssal, olívaolajjal és friss citrom lével.

Nyári nyers céklasaláta

Elkészítése: 2 fej céklát gyufaszál vékonyra szeletelünk. Szép tálba rakjuk és ízesítjük só, borssal és olívaolajjal. Kis pihentetés után, mikor az ízek összeérnek, reszelünk rá sajtot vagy apróra vágott kemény tojást szórunk rá. Petrezselyemmel vagy bazsalikkal, lehet díszíteni.

Üdítő sárgarépa-saláta

Elkészítése: 2-3 reszelt sárgarépa-hoz hozzáadunk 4 gerezd vékonyra vágott fokhagymát és egy kis erőspaprikát. Ízesítjük sóval, friss citromlével, kis olívaolajjal és tetszés szerint édesítővel. Fekete olajbogyóval lehet díszíteni. ■

Dr. Orna Mondschein

Ezúton gratulálunk Ornának, lapunk rovatvezetőjének, aki 2015. június 25-én vette át a doktori oklevelét (PhD - összehasonlító irodalom) az izraeli Bar-Ilan Egyetemen

Zsidó Kulturális Fesztivál
BUDAPEST 2015

Augusztus 30-szeptember 6.
WWW.ZSIDOKULTURALISFESZTIVAL.HU

Budapest Klezmer Band	Kern András	Babos Gyula
Hernádi Judit	Muzsikás	Ifj. Balázs János
Balogh Kálmán	Caligula helytartója	Negyedik kapu
Snétberger Ferenc	Fassang László	Hegyi Barbara
Dohnányi Szimfonikus Zenekar	Gyarmati István	Heilig Gábor
Bánfalvi Eszter	Csákányi Eszter	Petrás Mária
Fesztbaum Béla	Bánfalvi Eszter	Bob Cohen
Ferenczi György és a Rackajam	Fesztbaum Béla	Snétberger Quartet
		Fullajtár Andrea
		Hollering Gábor
		Rolla János
		Liszt Ferenc Kamarazenekar
		és még sokan mások...

באור שערנו בתודה חצרתנו בתהלה
 Gyertek kapuiba hálaival, udvarába dicsérettel...

Mazsihisz-BZSH-rendezvény

EGY ÉV IZRAELBEN

Dr. Paszternák András útinaplója

43. fejezet

Szafari (2. rész) és Tel-Aviv a 100-as buszról (1. rész)

(2011. október 19.)

Új energiát kapva indultam tovább. A nagy térkép előtt eltűnődtem, mi az, ami kimaradt. A macskók, kiáltottam fel! Macik nélkül nem mehetek haza! Irány a kis ösvény. Az első kifutóban két fekete, felismerhetetlen szőrpamacs, a másodikban öt virgonc barna macsó. Pirospozsgás lett az arcom a mosolytól! A medvék is érezték, boldog vagyok, ettől a szép kirándulástól, Ramat Gantól, a lehetőségétől, hogy itt lehetek, a még mindig nyári ősztől, a pálmafáktól.

Lassan elindultam a kijárat-felé. A „nem hiányozhat” ajándékboltban nem láttam semmi érdekeset. Sokad magammal vártam a kijárhoz szállító buszt, amely vad túlköltséggel jelezte, a sofőr siet valahová. A jegy árában benne van, hogy kifelé átmegyünk az oroszlánok zónáján. A 30 km/h-t messze átlépve előztük a három zebra, két antilop miatt lassan cammogó személyautókat. A nagy zöld kapunál sorakozó kocsisor elé vágtunk. „Átrepültünk” az oroszlánok földjén, akiket a biztonság kedvéért azért még vilanypásztorral is elválasztottak a látogatóktól (megjegyzem Gänserndorban ilyen sem volt!). A zárt terület elhagyása után még gyorsabb sebességre kapcsolt a vezető. Közeledik az ünnep, emiatt korábban zárnak, biztos sok kört kell még mennie – próbálok magyarázatot találni a turbó-üzem-módra. Hát ez volt a régen várt Ramat Gan-i SAFARI! Mindent összevetve, egyszerű ezt is látni kell!

(2011. október 24.)

Szabadsnap – de nem ünnepnap – lévén, tovább folytattam ismerkedésemet az ideiglenes otthonomul szolgáló közel-keleti országgal. Ideje volt elmerülni Tel-Aviv történelmében. Amikor az ember 8-10 napra jön Izraelbe turistaként, általában kevés ideje marad a tengerparti városra. A számos történeti, bibliai emlékhely, Jeruzsálem leköti a látogató legtöbb napját. Egy-egy gyors jaffoi városnézésnél, Rabin téri emlékezésnél, esetleg a

Függetlenségi terem vagy a Shalom Tower aljában berendezett helytörténeti tárlat megtekintésénél több nem nagyon szuszakolható a programba.

Külföldi tapasztalataim alapján a leggyorsabban és legátfogóbban a Hopp-On, Hopp-Off turistabuszok segítségével térképezheti fel a vándor egy-egy nagyváros főbb nevezetességeit. Londonban és Brüsszelben is számos hasznos információra tettem szert a „fülhallgató” járatokon. Itt Tel-Avivban még nem jelentek meg a leselejtezett londoni vagy berlini emeletes buszokból kialakított turista-csalogató látványosságok, de a helyi BKV, a DAN pár éve elindította a 100-as járatot, amely megpróbálja a fentiekben leírt élményt nyújtani az izraeli metropoliszban.

„Tel Aviv-Jaffa Izrael második legnagyobb városa; a Földközi-tenger partján fekszik. Ez a központja Izrael legnagyobb agglomerációjának, a Gush Dannak (Dan blokk), melynek teljes lakossága 3 040 400 fő. A szűkebb értelemben vett város lakossága 392 500 fő, területe 50,6 km². Tel-Aviv első telkeit egy kagylókat felhasználó sorsolás útján osztották ki az első hatvan családnak. A leendő telektulajdonosok, 60 zsidó család 1909 Pészach (a kovásztalan kenyér, az egyiptomi kivonulásra emlékező ünnep) másnapján összegyűlt a homokos tengerparton, majd fehér kagylókra a neveket, míg szürke kagylókra a telkek számait írták fel. És megkezdődött a sorsolás – és egyúttal elindult Tel Aviv alapítása, benépesítése.”

Tíz óra után indultam Ramat Ganból, ezúttal a 39-es buszra kellett felszállnom, amely a tőlem 10-12 percnyire lévő HaYarden utcában halad hozzám legközelebb. Már maga ez az út is felért egy városnézéssel. Közel 60 perc alatt értük el azt a fejjállomást, a Reading Terminált, ahonnan a panoráma busz indult. Számomra eddig ismeretlen utcákon, utakon, lakótelepeken át vezetett az út a belvárosig, majd a kikötőhöz közel, a Yarkon folyót átvélő hídon átkelve érkezünk meg a kiinduláshoz. A gyanútlan turista hiába keresi a hatalmas buszparkolóban a 100-as indulási helyét, tábla nem jelzi azt. A sofőrpihenő ka-

pusa azonban kedvesen útbaigazítja a messzi-földről érkezőket: „Innen az épület elől indul majd a piroska!” A biztonság kedvéért azért bement és megkérdezte, majd erőteljesen bólgatva nyugtázta korábbi szavait.

25 perc volt még az indulásig, rajtam kívül sehol senki. Aztán befutott két orosz hölgy, majd egy apa a fiával, végül egy ötfős szintén orosz társaság. Svájci óra pontossággal be is állt a járda mellé a nyitott Iveco. Nyolc nyelv közül választhat az ember, a fülhallgatóba mondtak kb. 70% hallható csak tisztán, különben berezonál a rendszer. A biztonság kedvéért kipróbáltam a mellettem üresen tátongó ülés csatlakozóját is, az eredmény hasonló volt. Szóval vagy mind kontakt hibás vagy az útviszonyok miatt a busz rugózása rossz hatással van az audiorendszerre. A fontosabb helyeket a sofőr külön bemondta héberül és angolul, gondolom sejtetheti, a fülhallgató idegenvezetés nem 100%-os. Akkor vagyok objektív, ha leírom a brüsszeli és londoni „nagytestvéreken” is előfordul néha hasonló jelenség, s mindez nem befolyásolja nagymértékben az összehatást. Az út 45 NIS-be kerül, ami nagyjából egy gyorsétemerem átlagos menüárának felel meg. Elvileg létezik Hopp-On Hopp-Off változata is a jegynek 65 sékelért, de Tel-Aviv nem az a város, ahol erre szerintem szükség lehet. A menetidő a meghirdetettnek megfelelően két óra.

Az utazást igyekeztem okostelefonnal megörökíteni. Azon örvendeztem a 39-esen, hogy végre megértük, az embernek nem kell külön fényképezőgépet hoznia, külön vigyáznia rá. Telefon ügyis van nála. Mint ahogy az Murphy törvénye szerint lenni szokott, a városnéző busz indulása előtt meg tökéletesen működő telefon-kamerám hirtelen megmakacsolta magát. Lefagyott, belassult, percekig nem érzékelte, ha lenyomtam a felvétel-gombot. Szegény régi jó, 2005-ös isztambul-i utam előtt beszerzett fotógépem ott lapul elárulva és elárulva Ramat Ganban – villant át az agyamon. A telefon akkumulátora sem volt egészen feltöltve, pedig megesküdtem volna, hogy tegnap feltöltöttem a mai útra. Küzdelmek árán végül 37 képet elkattintottam, majd mikor megjelent az üzenet, a „telefon 30 másodperc múlva kikapcsol”, átadtam magam teljes mértékben a látottaknak és hallottaknak. Élveztem a tájat, a nagyváros varázsát. ■

Deň martýrov – Tryzna

Spomínajúci sa stretli v komárňanskom cintoríne pri príležitosti 71. výročia tragických udalostí z roku 1944.

Vzhľadom na mimoriadne teplé počasie sa spomienka uskutočnila v dome smútku (márnica), kde koordinátor programov Tamás Paszternák privítal účastníkov, medzi ktorými bola aj veľvyslankyňa Maďarska v SR JE pani Éva Czimbalmosné Molnár, viceprimátor Béla Keszegh, riaditeľ gymnázia Jánosa Selyeho Imre Andruska, tajomník ÚZ ŽNO Martin Kornfeld, člen vedenia MAZSIHISZ-u Miksa Winkler, členovia zastupiteľského zboru mesta, členovia okolitých ŽNO, predstavitelia reformovanej cirkvi. Úvodom herečka Xénia Molnár citovala myšlienky preživšej Évi Fahidy. Nasledoval prejav predsedu ŽNO v Komárne Antala Pasternáka v slovenskom a maďarskom jazyku (prejav v maďarčine sme zverejnili v minulom čísle). Pani veľvyslankyňa JE Éva Czimbalmosné Molnár pripomenula zodpovednosť maďarského štátu, zdôraznila, že všetci musíme konať tak, aby sa už nikdy nemohli zopakovať udalosti z obdobia holokaustu. Hlavný rabín synagógy na ulici Dohány v Budapešti Dr. Róbert Fröhlich vo

svojom prejave spomenul minulosť a poukázal na budúcnosť. Nasledovala smútočná modlitba, ktorú predniesol kantor Dániel Rudas. Tryzna sa ukončila modlitbou Kadiš.

Podujatie už tradične pokračovalo zapálením sviečok pri pamätníku

martýrov v synagóge. Následne sa uskutočnilo vyhodnotenie súťaže o miestnej histórii. Hodnotenie predniesol Antal Pasternák a odmeny – knihy - odovzdala Zsuzsanna Paszternák Kertész. Miestna ŽNO pozvala účastníkov na obed. ■

PA

Spomienka vo Velkom Mederi

Vmalom meste Žitného ostrova, vo Velkom Mederi, sme sa stretli už po jedenástykrát pred pamätnou tabuľou na mieste bývalej synagógy 14. júna preto, aby sme pokračovali v tradícii spomínania.

Miestny učiteľ dejepisu László Varga

bol iniciátorom tejto akcie, ktorá má pokračovateľov. Prítomní boli predstavitelia mesta, miestneho Csemadoku, ako aj zástupcovia škôl a Miešaný zbor Lajosa Bárdosa. Rabín Péter Joel Totha vo svojom prejave spomenul udalosti z obdobia hrôzy, ako aj straty židovskej

komunity. Na pamiatku zavraždených súvercov predniesol dojímavú modlitbu kantor Miklós Budai. Na spomienke boli prítomní aj vedúci predstavitelia ŽNO z Dunajskej Stredy a Komárna. Príklad z Velkého Medera je dôležitý a hodný nasledovania. Patrí im naša vďaka! ■

PT

Konferencia v Debrecíne

Po niekoľkoročnej prestávke predstavitelia ŽNO v Komárne opäť navštívili Debrecín, kde sa konala už tradičná konferencia v zahraničí žijúcich, maďarsky hovoriacich Židov. Predstavitelia miestnej ŽNO vítali hostí veľmi srdečne.

Konferencia sa oficiálne začala v piatok pred obedom v sídle náboženskej obce. Budova je úplne obnovená a rozšírená o skromnú ubytovňu. Hostí príhovorom vítal predseda ÚZ ŽNO Maďarska András Heisler, pred-

seda ŽNO v Debrecíne Tamás Horovitz, primátor mesta a poslanec maďarského parlamentu Lajos Kósa, viceprimátor a predstavitelia miestnych cirkví. Slávnostné stolovanie bolo v synagóge na ulici Pásti, ktorá bola znovuotvorená iba pred niekoľkými dňami. V modlitebni na dvore synagógy sme spoločne uvítali sobotu. Zo Slovenska boli okrem nás prítomní aj predstavitelia ŽNO z Košíc. Hlavnou témou tohtoročného rokovania bol život po holokauste. V piatok poobe-

de dostali slovo predstavitelia jednotlivých ŽNO, náš koordinátor Tamás Paszternák mal zaujímavú prezentáciu. V diskusii po prednáške aktívne vystúpili mnohí, medzi nimi aj predseda ŽNO Antal Pasternák a jeho manželka Zsuzsanna Paszternák Kertész. Pod vedením Zsolta Hellera sa uskutočnil hudobno-dramatický program. Účastníci mali možnosť navštíviť miestne múzeum Déryho, kde si prezreli svetoznámu trilógiu Mihálya Munkácsyho. Touto cestou ďakujeme organizátorom za pozvanie. ■

PT

Ako ďalej? – rozhovor s Richardom Dudom, podpredsedom ÚZ ŽNO v SR

Mám 48 rokov, generálny riaditeľ spoločnosti Howe Slovensko, s.r.o., ženatý, dvaja synovia, záľuby šport cyklistika. Člen Správnej rady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, tajomník košickej židovskej náboženskej obce.

Ako by ste zhodnotili svoje predošlé pôsobenie v židovskej komunite na Slovensku?

Pred tromi rokmi som bol zvolený do predstavenstva košickej židovskej náboženskej obce, na prvom zasadnutí si predstavenstvo volilo orgány ako predsedu, podpredsedu a tajomníka. Ja som bol zvolený za tajomníka obce a môžem povedať, že aktom voľby sa to všetko vlastne len začalo. Do tej doby som bol len pasívny konzument a dlhoročný člen náboženskej obce a o chode a manažmente obce som nemal žiadne konkrétne predstavy. Už pri prvých kontaktoch s náboženskou obcou som narazil na stopy po mojej mame, ktorá pred rokmi, až do svojej smrti, riadila klub preživších, pôsobila ako geriatrická sestra a nezištne pomáhala tým, ktorí to potrebovali. To veľmi zaväzuje, ľudia stále vravia, to je Magduškin syn a ja som na to patrične hrdý. Agenda predstavenstva, a teda aj moja, je rôznorodá. Zabezpečujeme chod obce, náboženský život, rituálnu stravu, chod rituálnej kuchyne, vysoké sviatky a starostlivosť o preživších ako

geriatrické služby a rozvoz stravy. Prevádzkujeme kultúrno-spoločenské centrum Ľudovíta Felda, ktorého súčasťou je galéria židovských umelcov. Poskytujeme naše objekty na rôzne kultúrno-spoločenské akcie, a tak sa snažíme otvárať majoritnej komunite.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na Slovensku? Aké sú vaše vízie ohľadne menších miest, ako je napríklad Komárno? Ako bude vyzeráť podľa vás židovská komunita na Slovensku v roku 2019?

Na vašu otázku by som odpovedal asi takto. Keď na svet prídete ako žid, tak v tom momente predstavujete niekoho, kto nemôže byť súčasťou hlavného prúdu tzv. main streamu. Pokiaľ sa k židovstvu hlásite, tak ste automaticky vytlačovaný zo zóny komfortu. A presne to je ten podstatný moment. Tam niekde mimo zóny vášho pohodlia sa nachádza všetok pokrok, a teda aj úspech. Preto sú židia úspešní, vzdelaní, máme viac ako 20 % laureátov Nobelových cien. To čím sme, čo sme prežili, čo prežili naši predkovia, nás robí silnejšími a odolnejšími. Preto sa nebojím ani

o našu budúcnosť v diaspóre.

Malé mestá nie sú o nič horšie ako veľké. Pre nás je každý jeden žid, každá jedna židovská rodina dôležitá. Kdekoľvek sa nachádza, bez ohľadu na to, či je alebo nie je členom obce alebo komunity. Z toho bude vyplývať moja angažovanosť v regiónoch a komunitách.

Pred dvoma týždňami som sa vrátil z Washingtonu, z Global Jewish Forum. Témy a otázky boli úplne identické. Všetky hovorili o budúcnosti: Ako to bude? Čo bude v roku 2019? Ako to bude o desať rokov? Nuž, naša budúcnosť bude taká, akú si ju urobíme. Ja sa teším na to, že budem toho súčasťou. Prezídium je dobre nasmerované. Pokrýva všetky oblasti potrieb židovstva. Zastávam názor, že to, čo funguje, meniť netreba. Avšak myslím, že téma bezpečnosti našich komunít v nasledujúcom období bude dosť rezonovať.

Nedávno ste boli zvolený na nasledujúce štvorročné obdobie. Gratulujeme. Aké plány chcete realizovať?

V prvom rade sa musím zoznámiť so súčasnou agendou a z toho vyplynie všetko to ostatné. Určite však o mne budete počuť, mám to proste vo svojej mentálnej výbave. ■

PT

Svetoznámy fotograf Yuri DOJC a jeho výstava Last Folio v Sládkovičove

Vutorok 5. mája 2015 bola v Sládkovičove vernisáž výstavy svetoznámeho fotografa slovensko - kanadského pôvodu Yuriho DOJCA. Sme nesmierne radi, že v takom malom mestečku ako je Sládkovičovo sa koná jeho veľkolepá výstava. V okrese Galanta je to po prvýkrát, čo vystavuje svoje diela. Je to pre nás veľmi veľká česť, že práve Sládkovičovo je prvé mesto v okrese, kde sa koná jeho výstava.

Autor Yuri DOJC a jeho producentka Katya KRAUSOVÁ mali u návštevníkov veľmi veľký ohlas keď sa prítomným prihovorili cez Skype. Príhovor ich veľmi potešil a dojal.

Vernisáž moderoval Roland LANZ, ktorý prítomným návštevníkom porozprával o dejinách židovského obyvateľstva na Slovensku.

Krátky dokumentárny film o autovi bol pre návštevníkov veľmi poučný a emotívny zároveň.

Vystavené fotografie Last Folio sú predovšetkým staré synagógy, židovské cintoríny, staré knihy, zvitok Tóry, atď.

Kurátorka výstavy Beata NEMCOVÁ priblížila život a dielo Yuriho DOJCA.

Výstava mala u prítomných návštevníkov obrovský úspech a pre naše mesto určite veľký kultúrny prínos.

V Sládkovičove sa už stalo tradíciou, že na záver každého židovského podujatia je pre návštevníkov pripravené kóšer občerstvenie priamo z Izraela.

Na záver sa chcem poďakovať mestu Sládkovičovo na čele s primátorom Antonom SZABÓOM, Židovskej náboženskej obci Galanta na čele s jej predsedom Vojtechom FAHNOM a

občianskemu združeniu ATID za nezištnú pomoc pri realizovaní prvej veľkolepej výstavy Yuriho DOJCA v našom okrese.

Samozrejme vďaka patrí aj Yurimu DOJCOVI, Katye KRAUSOVEJ a Beate NEMCOVEJ bez pomoci ktorých by sa výstava nedala realizovať.

V neposlednom rade ďakujem aj dobrovoľníkom a pomocníkom, ktorí pomáhali pri zabezpečovaní celého podujatia.

Chcem sa veľmi pekne poďakovať všetkým občanom nášho mesta, ktorí nás poctili svojou účasťou a vďaka patrí aj návštevníkom mimo nášho mestečka.

Pevne dúfam, že sa opäť stretne pri podobných kultúrnych podujatiach. ■

Roland Lanz

Úspešné projekty

Fond Gábora Bethlena podporil náklady na vydávanie Spravodajcu na rok 2015. Pomocou úspešného projektu ÚZ ŽNO Maďarska môžeme začať náš komplexný pedagogický program Machor a máme možnosť zorganizovať výlet do Székesfehérváru. Ďakujem za podporu! ■

Predbežne o sviatkoch

V tomto roku bude bohoslužby počas vysokých sviatkov v komárňanskej synagóge viesť Mihály Riszovannij a István Balogh.

Nedela 13. septembra 2015 – 18.00 hod

Erev Roš hašana – začiatok židovského Nového roka – večerná modlitba a slávnostná večera v Menháze

Pondelok 14. septembra 2015, 17:00 hod.

Prvý deň Roš hašana – Štúdium v Menháze

Utorok 22. septembra 2015, 18:00 hod.

Kol Nidre – Erev Jom kipur

Streda 23. septembra 2015, 17:00 hod.

Deň Jom kipur – Mazkir, spomienka na zosnulých

Oslavujme spoločne! Podrobný program na sviatky uverejníme v augustovom čísle Spravodajcu. ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodajcu, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

☆ Spravodajcu, komárňanskú židovskú náboženskú obec a klub Šalom podporili: Alexander Wohlstein (Bratislava), Mgr. Georg Tomenendal (Viedeň), D.V (Nové Zámky), dr. Brandes (Vajnorsky) Éva a dr. Sternbanch (Vajnorsky) Gizela (Jeruzalem), Terézia Vajnorská (Jeruzalem), Katka a Martin Kornfeld (Bratislava) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

☆ Aj v tomto roku sme dostali pozvanie na sviatok Sukot od našich priateľov zo Székesfehérváru. Ďakujeme!

☆ V priebehu leta prichádza do Menházu veľa návštevníkov.

☆ Malá knižnica Bélu Spitzera sa obohatila o mnohé knihy. Od jesene opäť čakáme čitateľov.

☆ Sekretariát ŽNO bude z dôvodu dovoleniek medzi 15. júlom a 15. augustom zatvorený.

☆ Aj naďalej čakáme vaše návrhy týkajúce sa programov na adrese kile@menhaz.sk.

☆ Maďarské vysielanie STV premietlo polhodinový rozhovor s Petrom Scheinerom o jeho živote a filmoch

Židovský cintorín v Komárne

Foto: Palo Skrovánek a Miro Michela

Európsky deň židovskej kultúry 2015

ŽNO v Komárne usporiada v tomto roku v nedeľu 30. augusta pri príležitosti Európskeho dňa židovskej kultúry celodenný program v Židovskom kultúrnom a komunitnom stredisku v Menháze. Vstupné zdarma, očakávame záujemcov. Všetky programy budú dvojjazýčné, slovenské a maďarské (zabezpečíme simultánne tlmočenie).

11:00 – Regionálne stretnutie židovských náboženských obcí a komunit – debata okolo okrúhleho stola v synagóge – náš hosť: rabín István Darvas.

12:00 – Izraelské možnosti – cestovanie, štúdium, dobrovoľníctvo, alija – informačné stretnutie s s predstaviteľmi.

12:30 – Kóšer obed – rebecen Bina Stiefel, nutná predbežná registrácia do 23. augusta na adrese: kile@menhaz.sk.

14:00 – Židovské sviatky a zvyky – prednáška Viery Kamenickej, pracovníčky Múzea židovskej kultúry Slovenského národného múzea.

14:45 – Obrázky zo židovskej kultúry. Z môjho života – predstavenie knihy komárňanského hlavného rabína Ármina Schnitzera.

Knihu, ktorá po prvýkrát vychádza v slovenskom a maďarskom jazyku, predstavia: Mgr. Katarína Potoková (preklad z nemčiny do slovenčiny), dr. Gábor Schweitzer (vedec, ktorý sa touto témou zaoberá, autor úvodného slova), dr. Mihály Riszovannij (preklad z nemčiny do maďarčiny).

15:45 – Odovzdanie cien Kehila a Kehila haver.

16:00 – Spevokol už znie – melódie pred Vysokými sviatkami – koncert mužského speváckeho zboru zo synagógy v Ulici Dohány.

Príhovor prednesie hlavný rabín **dr. Róbert Frölich!** ■

Pod'te s nami – večer Andrása Kerna

ŽNO v Komárne aj v tomto roku usporiada výlet do Budapešti – v **pondelok 31. augusta 2015.**

Program:

15:00 – Odchod autobusu od Menházu

16:30-18:00 – Prechádzka po židovskej štvrti Budapešti

18:00 – Príchod do synagógy

19:00 – Čo sa so mnou deje? Večer s Andrásom Kernom. Hostia večera: Hernádi Judit, Hegyi Barbara, Fesztbaum Béla a Heilig Gábor

cca 22:30 – príchod k Menházu

Zľavnený účastnícky poplatok je iba 15,- eur (obsahuje cestovný lístok a vstupenku na koncert – vďaka našim darcom a úspešným tendrom vám môžeme poskytnúť túto zľavu). Prihlášky posielajte do 16. augusta 2015. Prihlásiť sa môžete na adrese kile@menhaz.sk a na tel. čísle 7731-224. Pod'te aj Vy s nami na výlet! ■

Môžete si objednať kóšer pečivo

Kóšer barches a iné pečivá a zákusky – z celkovej ponuky pekárne www.koserpekseg.hu si môžete objednať najbližšie na piatok 28. augusta. Prosíme vás, aby ste objednávky zaslali **do stredy 26. augusta** na adresu kile@menhaz.sk, alebo na telefónne číslo 7731-224. ■

